

Kapverdy

São Tiago, Taraffal

Cabo Verde nebo ostrovy Zeleného mysu. Tak se jmenuje souostroví v Atlantiku vzdálené přibližně 570 km od afrického Dakaru. 10 sopečných ostrovů a 8 menších ostrůvků na rozloze asi 4 000 km čtverečních bylo v 15. století objeveno portugalskými námořníky. Podle polohy se rozdělují na: Barlavento – návětrné ostrovy: Antao, São Vicente, Santa Luzia, São Nicolau, Sal, Boa Vista; a Sotavento – závětrné ostrovy: Maio, São Tiago, Fogo a Brava.

Přírodní pestrost ve formě hornatých a zelených ostrovů v kontrastu s ostrovy plnými saharského písku v kombinaci s přátelským místním obyvatelstvem je zajímavá pro každého cestovatele. Tuto africkou krajinu se vydali poznat jachtaři ze Slovenska a Čech v čele s nerozlučnou skipperskou dvojicí Tomáš Chudík a Milan Stehlík.

Ani pohled z letadla na nocí zahalené ostrovy Capo Verde nenapovídá nic o tom, do jaké země přistáváme. Z ptáčích perspektiv vidíme osvětlená města a kotvící námořní lodě před přístavy. Jízda taxíkem z letiště na ostrově Sal do přístavu Palmeira dává tušit, co nás čeká při východu slunce. Měsíční krajina či Mars? Všude je písek

nebo tmavočervená sopečná drť, z níž sem tam roste nějaká zeleň. Vystupujeme z taxíku v přístavu, a pokud někdo čeká marinu a v ní přivázané lodě k molu, tak je na omylu. Mobilní data jsou vypnutá pro vysoké poplatky, a tak WhatsApp kontakt na base manažera Russa z charterové společnosti zůstává nevyužitý. Podřimuje na své lodi, ale čeká nás, pokřikem z břehu ho přivoláme. Přijede na jednom ze svých dřevěných člunů, které se houpou u betonového mola, kde bývá každé ráno rybí trh. S úsměvem se vítáme a veze nás na naši loď Beneteau 50, která na nás čeká v zátocě na bójce.

Ráno vstáváme za východu slunce. Krásná zátoka s plachetnicemi na bójích je to, co nás napl-

ňuje energií při ranní kávě na palubě. A už je to tu... Svěží mořský vzduch, vůně kávy, východ slunce, houpání lodi, vítr zpívající ve stěžní... Dopolední přípravu lodě, nákupy, snídani i registraci na policii zvládneme s Russem ve stylu „no stress“. Na břehu v přístavu se ráno setká celá komunita obce a čeká na příjezd rybářů. Jejich příchodem se břeh mění na rybí trh, kde si místní kupují stravu. Ryby a zelenina zde tvoří 90% jídelničky. Samozřejmě že jsme tu jediní běloši, a proto jsme středem pozornosti. Místní obyvatelé nám chtějí prodat snad úplně všechno, mají množství suvenýrů z ebenového dřeva, trička, náhrdelníky, šátky, kšiltovky a mnoho jiného. Všude rezonuje oblíbený motiv Kapverdských ostrovů: „No stress.“

Před vyplutím ještě nad námořními mapami rychle zkontrolujeme předpověď počasí a přibližně naplánujeme trasu na celý týden. Na nic nečekáme a už jsme na naší první etapě do 12 Nm vzdáleného městečka Santa Maria. Ceny v tomto letovisku jsou dvojnásobně vyšší než v ostatních částech ostrova Sal. To znamená takové evropské. Všude jinde se dá najít kvalitně a velmi levně. Od vystoupení z dinghy na molo začíná rituál, jaký jsem už zažil v Karibiku: Někdo z místních se postará o člun, někdo ti chce ukázat město, někdo prodat suvenýry, někdo i povozit na lodi. Nejen Kapverdčané, ale i Senegalec se zde živí prodejem a průvodcovskými službami, ale obchody a podniky zde mají i Evropané. Několik kilometrů dlouhé písčinné pláže, s krásnými vlnami a stabilním větrem – ráj pro všechny, kdo mají rádi surfing, kiting, vítr ve vlasech a písek na nohou. Pivko u italského barmana si vychutnáme před dlouhou etapou na São Tiago.

Vstáváme brzy a ještě za tmy vytahujeme kotvu, nastavujeme kurz a pod krásnou skoro rovníkovou noční oblohou se vydáváme na víc než 100milovou etapu na ostrov São Tiago. Noční obloha na Kapverdách je zcela jiná, než jak ji známe v našich zeměpisných šířkách. Kdo se občas podívá na hvězdy a také nad nimi přemýšlí, uvidí ten rozdíl. Jiná souhvězdí, jiné planety, jiná viditelnost. Východ slunce je rychlý, bez dlouhého rozběhu. Když slunce začne

Rybáři na São Tiagu

ohřívát vzduch, máme Sal daleko za zády, pouze v dálce na levoboku se rýsuje v oparu Boa Vista a i ta se po čase ztratí a jsme na moři sami obklopeni pouze vlnami. Po čase za námi připlují delfini, ukážou svá akrobatická čísla a kolem oběda potkáme velký houf, možná více než 50 delfinů, kteří se vyhřívají na hladině.

Rado chodí dopředu na příď a sleduje obzor, jako to dělávali kdysi námořníci, kteří s pokřikem „zem na obzoru“ hlásili dlouho očekávanou pevninu. Jako naschvál se mu stane, že když si jde zdířnout, ostrov São Tiago se objeví v podve-

černých paprscích. A západ slunce zvýrazní sopku Fogo v červených barvách. Noční kotvení před městečkem Tarrafal zvládáme s rutinou.

Rybáři vracející se na barevných člunech ráno z moře jsou klasickým koloritem ostrovů. Vyta-hují lodě na břeh a kolem nich se trousí domo-rodci, kteří nakupují jejich čerstvé úlovky. My míříme do hor Serra Malagueta. Hned za městem si prohlédneme věznici – koncentrační tábor, ve kterém zde až do roku 1974 věznili po-litické vězně a odpůrce režimu. Stavba, kterou si trestanci museli postavit sami vlastníma rukama,

Poušť na ostrově Boa Vista

Těžba soli na ostrově Sal

je dnes muzeem, silně na nás zapůsobí. Necháme se autem vyvézt skoro až na hřeben hor a odtud se vydáme po klesající cestě s krásnými výhledy. Jakoby při návratu o sto let zpátky vypadají obydlí domorodců a jejich život. Smějí se na nás mávají, bosí běhají kolem nás. Ve dvořech hýkají osli, kvičí prasata, kohouti sedí na stromech a někde je slyšet bučení krav. Na strmých úbočích, v těžkých podmínkách vysázená kukuřice roste ve stínu banánovníků.

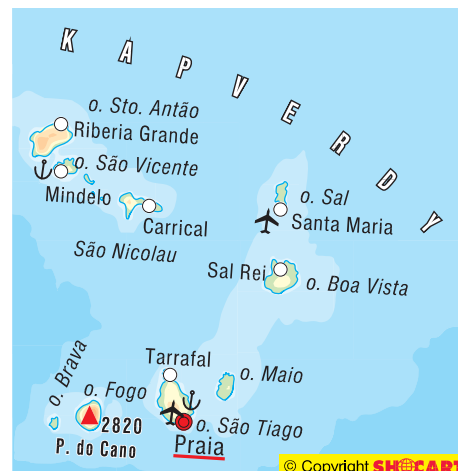
U jednoho obydlí, které má stěny z bambusu a střechu z plechu ze sudů, nás zastaví černocho a pozve nás na pivo. Z tohoto obydlí se vyklube místní bar. 8,5% pivo v horku dělá své a bavíme se vesele s domorodci. Hrajeme stolní fotbal s mladými černochoy a děti si chodí dokola k nám pro lízátko, které jim Rado kupuje. Rozdává jejich neuvěřitelných 35!

Sestupujeme údolím v suchém řečišti, kde v období dešťů teče voda. Domorodci se v tomto terénu pohybují rychleji než my v trekové obuvi, a když nás obíhají, vesele nám mávají. Na konci doliny v malém městečku počkáme na našeho taxikáře a míříme zpět do Tarrafalu.

Vystupujeme z auta v centru města, kde se koná velký trh. Je tam snad veškeré obyvatelstvo města. Na zemi a v různých jednoduchých stánkách prodávají místní své zboží. Oblečení, bižuterii, věci do domácnosti, úplně všechno.

V jednom ze stánků se dobře najíme a celodenní

toulání ostrovem postupně přejde do podvečerního oddechového módu. Koupeme se v moři a vyhříváme na slunci. Pivem splachujeme únavu a na wifi vyřizujeme korespondenci s domovem, kontrolujeme předpověď počasí a pomalu se nám v hlavě rýsuje další postup naší plavby. Při zapadajícím slunci se zas objeví kouzelná sopka Fogo, jako by nám chtěla dodat energii do povětrnostně náročné etapy na ostrov Boa Vista. Už nečekáme na budíček a vstříc noci vytahujeme plachty, aby nás hvězdy vedly za naším cílem. Zpěněné hřebeny vln začínají smáčet naši příď i kosatku.

Spát zapřený nohama o bok lodi v kajutě během plavby na plachty a ve vlnách chce určitou rutinu. Je třeba si zvyknout na ne vždy pravidelné poskakování lodě a v takové poloze nabrat energii do služby na palubě. Východní vítr není pro nás zcela příznivý, pouze pomalu se odklání od pobřeží São Tiago, chvíli máme na kurzu ostrov Maio. Naši trasu v dálce křížuje jeden z mála trajektů, co jezdí mezi ostrovy. Vítr nám začne přát a přichází více ze severu. To nás postupně otáčí správným kurzem na Boa Vista. Služby na palubě se střídají, až přichází východ slunce. S focením tohoto vždy krásného momentu, v náklonu a skákáním přes zpěněné vlny, se trhá otež geny. Oprava nezabere mnoho času, ale už jsme všichni nahore. Během dne se u kormidla střídáme a každý dospíváme svůj deficit z předešlého dne a noci. 97mílová etapa končí na ostrově Boa Vista před plážemi Santa Monica. Zcela prázdné pláže vytvořené navátým saharským pískem z dálky oslepují svojí bílou barvou na azurovém pod-

Vrak Santa Maria na ostrově Boa Vista

kladu moře. Dáváme si polední přestávku s koupáním a plaváním na pláž. Bělostné pláže obdivujeme také během tříhodinové plavby kolem pobřeží do Sal Rei.

Další den měníme loď za terénní auto, námořní mapy vyměníme za mapu ostrova a jdeme zkoumat co příroda nadělila Boa Vistě. Návštěva vraku lodi Santa Maria na severním pobřeží ostrova je zároveň pro nás i školou jízdy v pískových dunách. Míříme do středu ostrova, kde se nachází zóna písku, taková malá Sahara o ploše 10krát 5 km s pískovými dunami. Auto necháme na kraji a pěšky se vydáváme po dunách na průzkum. Zjišťujeme, že i zde by se dalo snadno zabloudit. Pokračujeme dál, autem se přesouváme po cestách z kamenných kostek zaprášeným vnitrozemím ostrova, kde je jen jedna vesnice, a ta vypadá jako z filmu Tenkrát na západě. Pivo nám přijde vhod i rozhovor s domorodci ve stylu „no stress“. Normální cesty k pobřeží nevedou, všude jsou jen vyjeté koleje od aut a čtyřkolek. Stát na vysoké duně nad příbojem oceánu, kde vidíte nalevo i napravo dlouhé kilometry bílých pláží je neopakovatelné. Koupeme se ve vysokých vlnách. A ještě jedna jízda v terénním autě po pískových dunách a míříme zpět do Sal Rei. Tam si dáme večeři na náměstí, nakoupíme proviant na loď a jako obvykle kontrolujeme předpověď počasí. Výsledek: příchod silného větru spojeného s vysokými vlnami. Jak dál v naší expedici? Rozhodnutí padne ráno, je třeba si užít večer a dobře se vyspat.

Podle předpovědi by závěr naší plavby mohl být nebezpečný. Vítr 40 uzlů a na otevřeném moři až pětimetrové vlny. Nutí nás to urychlit naši poslední etapu zpět na ostrov Sal. Uděláme si vydatnou snídani a zvedneme kotvu. Vítr mírně z východu je příznivý, plavba ubíhá rychle, kormidluji skoro nonstop, abych přeplavbu přes zvedající se vlny optimalizoval. Bavíme se tradiční hrou: Když překročíme sedmiuzlovou rychlost, nalévá se runda rumu. Po 10 hodinách plavby v silícím větru přivazujeme loď na bójce v Palmeiras a vítáme se s Russem. Pečená ryba a mořské speciality s vínem z Foga si dáváme k večeři.

Další den ráno si dohodneme auto s řidičem a vyrážíme do měsíční krajiny Salu. Sopečný kráter Salinas de Pedra de Lume je přírodním úkazem, kde se do původního kráteru sopky trhlinami dostává mořská voda. Na dně kráteru se voda odpařuje a zůstává mořská sůl,

Domorodkyně se suvenýry

kteřá se zde převážně ručním způsobem již dlouhá staletí těží. Slaná mořská voda je také využívána pro rehabilitační účely, má podobné vlastnosti jako voda v Mrtvém moři.

Baia da Parda je zátoka s mělkou vodou, kde se příboj láme daleko od břehu a do mělké vody se chodivají vyhřívát žraloci. Jít do vody po kolena, kde nám mezi nohy plavou žraloci, je napínavý zážitek. Autem se přesouváme do letoviska Santa Maria, kde jsme už kotvili na začátku naší expedice. Na návětrné straně ostrova využívají silný vítr a vlny kitesurfaři, windsurfaři a surfaři. Množství barevných padáků létá vzduchem, až se divíme že se nesrazí, je jich tam snad sto. Na plážích Santa Marie jsou vysoké vlny, dobře, že jsme tu nezůstali kotvit na noc.

Den zakončíme v Palmeiras v „našem“ baru večeři – mečounem na grilu. Sobota je už opravdu odpočinková. Jdeme se podívat na Buraconu – mořské oko, přírodní úkaz v trhlinách skalnatého pobřeží. Čeká nás večerní hostina, kterou pro nás objednal Russo, a pak ještě za tmy odjždíme na noční zpáteční let do civilizované Evropy. Na Kapverdy se ještě určitě musíme vrátit...

Text a foto Tomáš Chudík
www.samosailing.eu